

ЉУДСКА ПРАВА – МОЈА ПРАВА

Пише: Катарина Перовић I,
Друга крагујевачка гимназија

Људска права су својствена свим људским бићима, без обзира на расу, пол, националност, етничку припадност, језик, религију или било који други статус. Она укључују право на живот, слободу од ропства и мучења, слободу мишљења и изражавања, право на рад и образовање и још много тога. Као што је на једном месту рекао Џо Намат, познати спортиста: **„Верујем у то да свако има право да живи како год жели, све док не повређује друге“**. Широм света многе жене се и даље суочавају са дискриминацијом, неправдом и насиљем. Полна неједнакост погађа жене на многим нивоима, што се исказује преко породичног и сексуалног насиља, лошијих радних места и нижих плата, недостатка приступа образовању или неадекватне здравствене заштите.

Фотографија: Катарина Перовић

Насиље над женама

Насиље над женама има много облика и не показује никакве знакове попуштања. Свако би требало да буде у могућности да доноси одлуке о свом телу. Насиље у породици раширено је у већини друштава и чест је узрок самоубиства међу женама. Силовање и други облици сексуалног насиља се повећавају. Процене удела силовања пријављених властима варирају. Процењује се да се четири милиона жена и девојака сваке године купује и продаје широм света, било у брак, проституцију или ропство.

Држава мора постати највећа сигурна кућа својим грађанкама које су жртве насиља – ма у ком облику се оно спроводило!

Пример:

Хероина модерног доба, Милена Радловић, симбол храбрости, симбол борбе против силоватеља, одлучила је да се бори за права жена. Већина пружа безрезервну подршку девојкама које су храбро пријавиле мон-

струма за силовање, док други без разумевања и самилости сумњају у оптужбе са питањем: „Зашто је толико чекала?“ Жене и девојке које су жртве насиља могу то да пријаве када год су спремне! То је искључиво на њима. За тај изузетно велики корак потребна је психичка спремност. Такође, ако желе да ћуте о томе – и то је у реду. Треба поштовати свачији избор. Много је разлога зашто девојке и жене не пријављују силовање – шок, срамота, предрасуде, околина итд.

ГДЕ ГОД БИЛЕ, ШТА ГОД ОБУКЛЕ – ДА ЗНАЧИ ДА, НЕ ЗНАЧИ НЕ.

Многе жене и девојке широм света још увек нису у могућности да приступе безбедном и легалном абортусу. У неколико земаља људи који желе или треба да прекину трудноћу често су присиљени да направе немогућ избор – ризикују свој живот или одлазе у затвор.

Слобода кретања

Слобода кретања даје нам право да се крећемо како желимо и где желимо – не само унутар земље у којој живимо, већ и ван ње. Многе жене и девојке се суочавају са стварним изазовима када је ово у питању. Можда им неће бити дозвољено да имају сопствене пасоше или ће морати да траже дозволу од мушкарца – мужа, брата или оца да би путовале. Неке земље имају законе који забрањују женама да излазе у јавност, осим ако их не прати мушки члан њихове породице, или који им забрањују да возе. Без подршке је немогуће да раде плаћени посао или започну посао. Неки људи мисле да су жене створене да раде по шаблону – рађају, раде кућне послове, слушају смерно мушкарце и седе код куће. Иако је 21. век такво размишљање још увек постоји – и у развијеним и мање развијеним земљама.

Радно право

Једнака плата за исти рад је људско право, али женама је изнова и изнова ускраћен приступ праведној и једнакој плати. Боја коже, пол, старост, тело, религија, све је то некоме пресудно у запошљавању. Људи се никако не деле на основу тога, већ по томе да ли су добри или не. Дискриминација жена на радном месту често се испољава кроз давање неједнаке накнаде женама у односу на мушкарце – за обављање послова једнаке вредности.

Феминизам

Феминизам је сложен скуп идеологија и теорија који у својој основи настоји постићи једнака социјална, политичка и економска права жена и мушкараца. Феминизам се односи на разноврсна уверења, идеје, покрете деловања. Односи се на све акције, посебно организоване, које промовишу промене у друштву како би се зауставили обрасци који су довели у неповољно стање жене.

ЗАНИМЉИВОСТИ

ШКОТСКА је постала прва држава на свету у којој ће улошци и тампони за жене које имају менструацију бити бесплатни. Након усвајања закона, локалне власти мораће да обезбеде бесплатне хигијенске улошке и тапоне, тако да буду доступни свима којима су потребни.

ИСЛАНД је прва држава у којој жене и мушкарци имају исте плате.

У СРБИЈИ од 23 министарства 10 воде жене. Жене заузимају 25,8% највиших позиција одлучивања у компанијама. На руководећим положајима у Србији број жена не прелази једну четвртину. У 2020. години број жртава породичног насиља износи око 13 000, а смртних исхода због породичног насиља 20.

У СРБИЈИ И ЕУ жене зарађују у просеку 16% мање од мушкараца. Такође, у ЕУ жене етничких мањина су плаћене мање од белаца и мушкараца етничких мањина. Жене као генерални директори највећих компанија у ЕУ чине 8%. Тринаест милиона жена у ЕУ је било жртва физичког насиља, а 3,7 милиона жена је доживело сексуално насиље. Свака трећа жена (33%) искусила је физичко и/или сексуално насиље.

Очигледно је да у Србији и ЕУ постоји проблем расне и родне равноправности.

Наравно, ово су само нека од женских права. Не можемо имати слободно и равноправно друштво док сви нису слободни и једнаки. Док жене не уживају иста права као и мушкарци, ова неједнакост је свачији проблем. Равноправност и слобода нас све чине јачима! Као што је рекао Нелсон Мандела: „**Да би човек био слободан није довољно одбацити своје окове, већ живети на начин да поштује и развија слободу других људи**“.